משניות מבוארות

מסכת נגעים פרק ב – ג

פרק ב א) בהרת עזה כשלג נראית בגבורמוני אדם שהוא לבן ביותר, נראית **בהרת כהה,** מתוך **לבנונית יתרה שבבשרו, ומטהרין** אותו, **ונקרע גרמוני** על שם **עצם** אשר שמו **גרמא, ורצה לומר שבשרו לבן לבעצם, והבהה** נראית **בכושי עזה,** מתוך **שבשרו שחר, ומסגירין** אותו, **דבתר** לבנונית של **נראה אלילון.** דכתיב (שם ב) "בעור בשרו". **רבי שמעאל אומר בני ישראל אל בכורן,** (כי פרש לו) **הענש שיראוי לבא עליהם, אני מקבל על עצמי כדי לכפר עליהם, ומתוך** חבתן **הנה** אומר כך, **ולפי שהזכיר נגע צרעת בישראל, לפיכך הזכיר** את זה כאן), **הרי הן כאברהם,** מין **בני ישראל שאינו לא לבן ולא שחור, שהם גם לא שחרים ולא לבנים, אלא בינוים, וקסבר רבי ישמעאל דבמה שמטהרה האחד מטהרים כלם, ובמה שמטמא האחד מטמאים כלם. רבי עקיבא אומר יש לצירים סמנים שהם צרין צורות שחורות, לבנות ובינוניות, מביא סם בצבע בינוי ומפיקו המבינוי סביב לנגע עושים** קו מצבע **המבינוי, ותראה הנגע בבינוי.** וקחב הרש"ב דדעת **רבי עקיבא כרבי ישמעאל. רבי ראשון אומר מראות נגעים לקהל אבל לא להחמיר,** דכתוב אחד כתיב (שם ב) "בעור בשרו", וכתוב אחר (שם ג) "בעור הבשר", **מציגו שמראות נגעים לקהל. יראה הגרמני בבשרו לקהל, ואם בבשרו אינה נראית עזה, טהור, והכושי יראה בבינוי כאלו** הוא **בינוי לקהל. וחכמים אומרים זה הגרמני וכושי בבינוי, והיו** רבי עקיבא, **ועין בתיר"ו דשקאו בלשון חכמים לומר דהלכה כמותו.**

ב) אין רואין את הנגעים בשחרית ובין הערבים ולא בתוך הבית ולא ביום המעונן, לפי שהבהה נראית עזה, דכתיב (שם יב) "לכל מראה עיני הכהן", מה כהן שחסר מאור עיניו, אינו רואה את הנגעים, אף יום שחסר מאורו אין רואה בו את הנגעים, **ולא יראה בצבעים, לפי שעזה נראית בהה,** שאור החמה חזק ומבלבל **את העינים, אימתי רואין בשלש שעות ביום, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר רק בארבע בחמש ובשש במותנות.** (כלומר **בארבע בחמש מעיניו, או שבהה מאור עיניו, לא יראה את הנגעים, שנאמר** (שם) "לכל מראה עיני הכהן". **בית האפל שנראה בו נגע אין נוגעין בו חלוטות לראות את נגעו, וחיבור** (שם יד. לח) "בנגע נראה לי בבית", לי ולא לגרי. **אבל** אם **הנדלת והחלון סגורים, פותחין אותם. כדפרשונו בהברה במשנה ב. ד) כיצד ראית הנגע,** שאין בית סתרים מטמא **בנגעים, דכתיב** (ויקרא יג. לז) "לכל מראה עיני הכהן", **ראיש נראה כעודד חופר בקרקע, לענין נגע שבין רגליו, שדרך העודר מפסיק רגליו, וכמוסק זיתים, שלוקט הזיתים מעל האילן שמגביה זרועותיו. הלכך נקט זיתים שעיר הזית אינו גבוה כשאר אילנות הרמה זרועותיו הרבה. האשה נראית בעורכת** את הפת שמפקפק את הפת **רגליה, לענין נגע בין יריכיה, וכמניקה את בנה, לענין נגע שתחת הדד, ומה שנראה בשעת הנקה אינו נחשב בית הסתרים. כאורגת בעומדין לשחי ליד הימנית, לענין נגע סביב לבית השחי, שמסבבתה ידה הימנית לארג המגלה בו, וכבון שכלי האורג עומדין בקומה, ויש לה צרך להגביה יד ימנית לקשר את לחתיר. רבי יהודה אומר אף בטווה בפשתן לשמאלית,** שדרך הטווה להגביה ידה שמאל. **כשם שנראה לנגעו כך הוא נראה לתגלחתו,** ואינו לבנים, **בית הסתרים,** דכתיב (שם יד. מו) "יגלח את כל שערו אם ראשו ואת זקנו ואת גבת עיניו", מה אלו כנוס שער ונראה, אף כל מקום שהוא כנוס שער ונראה, פרט לבית הסתרים (ועין תוי"ט). **ה) כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו,** דכתיב (שם יג. ב) "והובא אל אהרן הכהן", דמשמע דגם כהן צריך לבוא אל אהרן (וסובר המנה דגם נגעי קרובים אדם רואה). **רבי מאיר אומר אף לא יראה נגעי קרוביו,** דכתיב (דברים כא. י) "כל ריב וכל נגע", מה ריב דזן שלא בקרובים אף נגעים שלא בקרובים. **כל הנדרים אדם מתיר חוץ מנדרי עצמו,** דכתיב (במדבר ל. ג) "לא יחל דברו", הוא דומה אל אבל אחרים מחללים לו. **רבי יהודה אומר אף לא יתיר נדרי אשתו שביניה לבין אחרים,** דכתיב (שם) "בעור בשרו", כתוב אחר שיש בהם ענוי נפש מתירן, דכתיב (שם יד) "אישה יקימנו ואישה יפרנו". **והטעם שאינו מתיר מפני שהן צריכין חקירת חכם, ושמא יקל בה יותר מדאי, ולכן בשלשה הדיוטות יכול להמנות, דבי תלתא לא חשידי שמא לא יחקורו יפה. כל הבכורות אדם רואה, אם הם נבקלים כשנפל בהן מום, חוץ מבכורות עצמו, ואפילו יחיד מומחה** לא יראה משום חשד, **אבל בשלשה** לא חשידי.

פרק ג א) הכל מטמאין בנגעים ואפילו קטן, דכתיב (ויקרא יג. ב) "אדם", **כל שהוא אם מן אדם,** כדכתיב (במדבר לא. לה) "נפש אדם", **מן הנשים ובקטנות מיירי הכתוב, חוץ מן המעבר,** דכתיב (ויקרא יג. ב) "אדם", **וישראל קרוין אדם. וגר תושב, הינו שקבל עליו שבע מצות של בני נח, גם הוא אינו מטמא בנגעים. הכל כשרים לראות את הנגעים, אפילו** כהן שאינו בקי אם יש עמו חכם ישראל הבקי, **אלא שהטמאה והטהרה בידי כהן,** כיצד **אומרים לו אמר טמא והוא אומר טמא, או שאומרים לו אמר טהור והוא אומר טהור, והיינו שאינו שוקל לגמרי, שאם מסכירין לו מבין. אין רואים שני נגעים כאחד בין באיש אחד ובין בשני אנשים, לפי שאין הכהן יכול לראות יפה, אלא שרואה את האחד ומסגירו** כי צריך **הכהן ומחליטו** אם **צריך להיות** מסגיר **מוחלט, ופוטרו** אם הוא מראה טהור. **וחוזר לשני. אין מסגירין את המסגר, הינו** אם הסגירו אותו ונולד בו נגע אחר, **כהן** חזקה לו, **ולא מחליטין את המחלט.** כשנולד לו נגע אחר, **אין מסגירין את המחלט אפילו** נולד בו עוד נגע, **הצריך** הסגר אין מסגירין אותו, **ולא מחליטין את המסגר,** אם נולד לו עוד נגע אחר, אם אפילו אותו נגע נולד בו שקר לכן אם מחיה, אין מחליטו. ואם בסוף השבועות אלולה לה, מסגירו שבוע שני,

מסכת נגעים פרק ד – משניות מבוארות

פרק ד א) בהרת עזה כגרמוני כהה, והכהה בכושי עזה. רבי שמעאל אומר, בני ישראל, אני בקרתן, הרי הן כאשכרנו, אם שחורים ולא לבנים, אלא בינוניים. רבי עקיבא אומר, יש לצירים סמנין שהן צרין צורות שחורות ולבנות ובינוניות. מביא סם בינוני ומקיפו מבחוץ, ותראה בבינוני. רבי יהודה אומר, מראות נגעים לקהל לא להחמיר, יראה הגרמוני בבשרו לקהל, והכושי בבינוני לקהל. אף בנגעים שלא בקרובים. כל הנדרים אדם מתיר חוץ מנדרי עצמו, דכתיב (שם יג. ב) "והובא אל אהרן הכהן", דמשמע דגם כהן צריך לבוא אל אהרן (וסובר המנה דגם נגעי קרובים אדם רואה). רבי מאיר אומר אף לא יראה נגעי קרוביו, דכתיב (דברים כא. י) "כל ריב וכל נגע", מה ריב דזן שלא בקרובים אף נגעים שלא בקרובים. כל הנדרים אדם מתיר חוץ מנדרי עצמו, דכתיב (במדבר ל. ג) "לא יחל דברו", הוא דומה אל אבל אחרים מחללים לו. רבי יהודה אומר אף לא יתיר נדרי אשתו שביניה לבין אחרים, דכתיב (שם) "בעור בשרו", כתוב אחר שיש בהם ענוי נפש מתירן, דכתיב (שם יד) "אישה יקימנו ואישה יפרנו". והטעם שאינו מתיר מפני שהן צריכין חקירת חכם, ושמא יקל בה יותר מדאי, ולכן בשלשה הדיוטות יכול להמנות, דבי תלתא לא חשידי שמא לא יחקורו יפה. כל הבכורות אדם רואה, אם הם נבקלים כשנפל בהן מום, חוץ מבכורות עצמו, ואפילו יחיד מומחה לא יראה משום חשד, אבל בשלשה לא חשידי.

פרק ג א) הכל מטמאין בנגעים ואפילו קטן, דכתיב (ויקרא יג. ב) "אדם", **כל שהוא אם מן אדם,** כדכתיב (במדבר לא. לה) "נפש אדם", **מן הנשים ובקטנות מיירי הכתוב, חוץ מן המעבר,** דכתיב (ויקרא יג. ב) "אדם", **וישראל קרוין אדם. וגר תושב, הינו שקבל עליו שבע מצות של בני נח, גם הוא אינו מטמא בנגעים. הכל כשרים לראות את הנגעים, אפילו** כהן שאינו בקי אם יש עמו חכם ישראל הבקי, **אלא שהטמאה והטהרה בידי כהן,** כיצד **אומרים לו אמר טמא והוא אומר טמא, או שאומרים לו אמר טהור והוא אומר טהור, והיינו שאינו שוקל לגמרי, שאם מסכירין לו מבין. אין רואים שני נגעים כאחד בין באיש אחד ובין בשני אנשים, לפי שאין הכהן יכול לראות יפה, אלא שרואה את האחד ומסגירו** כי צריך **הכהן ומחליטו** אם **צריך להיות** מסגיר **מוחלט, ופוטרו** אם הוא מראה טהור. **וחוזר לשני. אין מסגירין את המסגר, הינו** אם הסגירו אותו ונולד בו נגע אחר, **כהן** חזקה לו, **ולא מחליטין את המחלט.** כשנולד לו נגע אחר, **אין מסגירין את המחלט אפילו** נולד בו עוד נגע, **הצריך** הסגר אין מסגירין אותו, **ולא מחליטין את המסגר,** אם נולד לו עוד נגע אחר, אם אפילו אותו נגע נולד בו שקר לכן אם מחיה, אין מחליטו. ואם בסוף השבועות אלולה לה, מסגירו שבוע שני, **אבל** אם נולד נגע שני **בתחלה** קודם שהסגיר הראשון, **אז בסוף** שבוע ראשון או בסוף שבוע שני נולד בו עוד נגע **המסגיר** אם צריך להסגירו משום נגע ראשון, **והמחליט** אם מחליט על הראשון, **והמחליט** אם מחליט על הראשון **ופוטר** על הראשון, **מחליט** על הראשון **ופוטר** על השני. **ב) חתן שנראה בו נגע, נותנין לו שבעת ימי המשתה,** דכתיב (שם ה) "ובראה הכהן בו", לומר לך יש לו שאתה רואה ויש לו שאי אתה רואה, בין לו נגע שנראה בגופו, **ולבושו, נגעי בתים, ולכסותו, נגעי בגדים,** אין בודקין לחתן בשבעת ימי המשתה. **וכן ברגל נותנין לו לי יומות הרגל, דאין רואין הנגעים ברגלים. ג) עור הבשר שנראה בו אחד מארבע מראות נגעים, מטמא בשני שבועות בשלשה סימנים** כדמפרש, **כיצד** (שם ג) "ושער בנגע הפך לבן וגו' וטמא אתו", **ובמחיה,** דכתיב (שם ו) "ומחיה בשר חי בשאת. (שם יא) צרעת נושנת היא", ומדכתיב מחיה בשאת ילפינן מנה גם לבהרת, דכל מה שהוא מבאר בשאת, הוא הדין בבהרת, מטמא **בדפסיין.** דכתיב (שם ח) "והנה פשתה הסתפסות בעור וטמאו", **בשער לבן ובמחיה, בתחלה** כשהובא אל הכהן, **ובסוף שבוע ראשון** מטמא **בשער לבן** במחיה, **ובסוף שבוע שני, וכן לאחר הפסוי בדפסיין** מטמא רק **בסוף שבוע ראשון, ובסוף שבוע שני, לאחר הפסוי, ומטמא בשני שבועות שהן שלשה עשר יום,** דיום שביעי עולה לכאן ולכאן, ובראה פרוש ומטמא שהתנא בא לומר דאם הסגירו שבע ושבע ולא פשא, וטמא, כמו שפרש רש"י בד"ה בהה (המלקט). **ד) בשחין ובמכוה מטמאין בשבוע אחד,** אם באו שימני מלאה בסוף שבוע ראשון, הם טמאים, **ואם לאו, טהורים, ואין להם הסגר שני. ובשני סימנים הם מטמאין, כיצד שחין שני סימנים, בשער לבן ובדפסיין. בשער לבן בתחלה** או **בסוף שבוע,** וגם **לאחר הפסוי, ומטמאין בשבוע אחד בלבד, שהוא שבעת ימים. ה) המנקין נגעי שער** הראש **והזקן מטמאין בשני שבועות, בשני סימנים, ואלו הן, בשער צהב דק ובדפסיין. בשער צהב דק בתחלה,** וכן **בסוף שבוע ראשון, ובדפסיין בסוף שבוע שני, וכן לאחר הפסוי, ומטמאין בשני שבועות שהם שלשה עשר יום. ו) הגדים ומטמאים בשני שבועות ובשלשה סימנים, ואלו הן, בירקרק ובאדמדם. בירקרק בלא פשין, אם עמד הירקרק אל האדמדם שני שבועות, אף על פי שלא פשה, כתיב ביה** (שם יג) "באש תשרפנו". **בירקרק ובאדמדם סוגרו בין שערה לבן בתחלה בין בסוף שבוע ראשון, ובסוף שבוע שני, ואם נראה בסוף שבוע שני, שורפו, ואפילו לאחר הפסוי, שהיה הנגע, הבגד, וחזר לכמו שהיה, שורף הבגד, ובדפסיין, מטמא בסוף שבוע ראשון, או בסוף שבוע שני, או לאחר הפסוי, ומטמאין בשני שבועות, שהן שלשה עשרים יום. ח) הבתים מטמאין בשלשה שבועות, שאם לא פשה בראשון ובשני, קולף האבנים ומסיר הטיט וקח הבית. ואם חזר הנגע, יהרס הבית (ועין בתוי"ט היאך נלמד מן הפסוק), ובשלשה סימנים, בירקרק ובאדמדם ובדפסיין. בירקרק ובאדמדם בתחלה סוגר הבית, או בסוף שבוע ראשון, או בסוף שבוע שני, וכן לאחר הפסוי, ובדפסיין בסוף שבוע ראשון, בסוף שבוע שני, בסוף שבוע שלישי, לאחר הפסוי. ומטמאין בשלשה שבועות שהם תשעה עשר יום, ראשון ושביעי של שבוע האמצעי, עולים לכאן ולכאן. אין בנגעים פחות משבוע אחד, הסגר, הינו בנגעי שחין ומכוה, ולא יותר על שלשה שבועות.**

כגון בנגעי בתים.

פרק ד א) יש בשער לבן חמרא מה שאין בדפסיין, ויש חמרא בדפסיין מה שאין בשער לבן. ומפרש התנא חמר שבשער לבן, ששער לבן מטמא בתחלה, אפילו בלא סגירה כשהובא אל הכהן ויש בנגע שער לבן, הרי הוא טמא, ומטמא בכל מראה לבן, אפילו למטה מראבעה מראות. (ויקרא יג. ג) "ומראה הנגע עמק", **ולא מראה שער לבן עמו, מה שאין בן בדפסיין, שהדפסיין אינו מטמא אם הוא פחות מארבעה מראות שבאותן מראות שהנגע מטמא הדפסיין מטמא, ואין בו סימן טהרה, אבל בדפסיין אם פרח בכולו, טהור. יש חומר בדפסיין מה שאין בשער לבן, שהדפסיין מטמא בכל שהוא אבל שער לבן אינו מטמא בפחות משתי שערות, דמעוט שער שנים. וראה בתוי"ט דמביא דילפינן מדכתיב** (שם ד) "ושערה לבן", **ולא כתיב במפיש ה'. ומטמא בדפסיין בכל הנגעים, אבל שער לבן אינו מטמא אלא בנגעי עור ובשר בשחין ומכוה. ומטמא בכל דוגע לנגע, כשפשה חוץ לנגע, מה שאין בן בשער לבן, בעינן שיהא בנגע, דכתיב** (שם ג) "ושערה בנגע לבן", **מה שאין בדפסיין, שהדפסיין מטמא בכל שהוא ראשון, בסוף שבוע ראשון, בסוף שבוע שני, אם לאחר הפסוי. ומטמאמאן בשני שבועות שהם שלשה עשר יום. ז) הבגדים מטמאים בשני שבועות ובשלשה סימנים, ואלו הן, בירקרק ובאדמדם ובדפסיין. בירקרק ובאדמדם שני שבועות, אף על פי שלא פשה, כתיב ביה** (שם יב) "באש תשרפנו". **בירקרק ובאדמדם סוגרו בין שערה בין בסוף שבוע ראשון, ובסוף שבוע שני, ואם נראה בסוף שבוע שני, שורפו, ואפילו לאחר הפסוי, שהיה הבגד, וחזר לכמו שהיה, שורף הבגד, ובדפסיין, מטמא בסוף שבוע ראשון, או בסוף שבוע שני, או לאחר הפסוי, ומטמאין בשני שבועות, שהן שלשה עשרים יום. ח) הבתים מטמאים בשלשה שבועות, שאם לא פשה בראשון ובשני, קולף האבנים ומסיר הטיט וקח הבית. ואם חזר הנגע, יהרס הבית (ועין בתוי"ט היאך נלמד מן הפסוק), ובשלשה סימנים, בירקרק ובאדמדם ובדפסיין. בירקרק ובאדמדם בתחלה סוגר הבית, או בסוף שבוע ראשון, או בסוף שבוע שני, בסוף שבוע שלישי, לאחר הפסוי. ומטמאין בשלשה שבועות, הסגר, הינו בנגעי שחין ומכוה, ולא יותר על שלשה שבועות.**

כגון בנגעי בתים.

פרק ד א) יש בשער לבן חמרא מה שאין בדפסיין, ויש חמרא בדפסיין מה שאין בשער לבן. ומפרש התנא חמר שבשער לבן, ששער לבן מטמא בתחלה כשהובא אל הכהן ויש בנגע שער לבן, הרי הוא טמא, ומטמא בכל מראה לבן, אפילו למטה מראבעה מראות. (ויקרא יג. ג) "ומראה הנגע עמק", ולא מראה שער לבן עמו, מה שאין בן בדפסיין, שהדפסיין אינו מטמא אם הוא פחות מארבעה מראות שבאותן מראות שהנגע מטמא הדפסיין מטמא, ואין בו סימן טהרה, אבל בדפסיין אם פרח בכולו, טהור. יש חומר בדפסיין מה שאין בשער לבן, שהדפסיין מטמא בכל שהוא אבל שער לבן אינו מטמא בפחות משתי שערות, דמעוט שער שנים. וראה בתוי"ט דמביא דילפינן מדכתיב (שם ד) "ושערה לבן", **ולא כתיב במפיש ה'. ומטמא בדפסיין בכל הנגעים, אבל שער לבן אינו מטמא אלא בנגעי עור ובשר בשחין ומכוה. ומטמא בכל דוגע לנגע, כשפשה חוץ לנגע, מה שאין בן בשער לבן, בעינן שיהא בנגע, דכתיב** (שם ג) "ושערה בנגע לבן", **מה שאין בדפסיין, בתחלה, וכן בסוף שבוע ראשון, בסוף שבוע שני, וכן לאחר הפסוי, ומטמאמאן בשני שבועות שהם שלשה עשר יום. ז) הבגדים מטמאים בשני שבועות ובשלשה סימנים, ואלו הן, בירקרק ובאדמדם ובדפסיין. בירקרק ובאדמדם שני שבועות, אף על פי שלא פשה, כתיב ביה** (שם יב) "באש תשרפנו". **בירקרק ובאדמדם סוגרו בין שערה בין בסוף שבוע ראשון, ובסוף שבוע שני, ואם נראה בסוף שבוע שני, שורפו, ואפילו לאחר הפסוי, שהיה הבגד, וחזר לכמו שהיה, שורף הבגד, ובדפסיין, מטמא בסוף שבוע ראשון, או בסוף שבוע שני, או לאחר הפסוי, ומטמאין בשני שבועות, שהן שלשה עשרים יום. ח) הבתים מטמאים בשלשה שבועות, שאם לא פשה בראשון ובשני, קולף האבנים ומסיר הטיט וקח הבית. ואם חזר הנגע, יהרס הבית (ועין בתוי"ט היאך נלמד מן הפסוק), ובשלשה סימנים, בירקרק ובאדמדם ובדפסיין. בירקרק ובאדמדם בתחלה סוגר הבית, או בסוף שבוע ראשון, או בסוף שבוע שני, בסוף שבוע שלישי, לאחר הפסוי. ומטמאין בשלשה שבועות, הסגר, הינו בנגעי שחין ומכוה, ולא יותר על שלשה שבועות.**

כגון בנגעי בתים.